

POMAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANĎELSKICH SERBOW

9. čislo

Budyšin, septembr 1959

Lětnik 10

Hrono na póżnjejc 1959

Ja chcu twoje mjeno připowědać swojim bratram a chcu će chwalić w zhromadźiznach. Hebr. 2, 12

W ziwsku našeho teksta je naš Knjez Jezus Chrystus tón, kiž swojim bratram Bože mjeno připowěda a Boha chwali. Z tym chce naš list pokazać a wosebje wuzběhować, što ma na sebi, hdyž Jezus nas hrěšnych čłowjekow „bratrow“ mjenuje. W štuće prjedy steji samo: „Tohodla wón so tež njehanihuje, jich — čłowjekow — bratrow mjenować“. A to je tež woprawdže wulka, přez wšu měru krasna wěc, kotrež my poprawom hódni njejsmy, hdyž wón, swjaty, čisty Knjez nas tak mjenuje.

Ale nětko smy tež my winojći, druhim samsnu bratrowsku službu wopokazać a jim jako mjeno připowědać. Wězo je to wosebje nadawk našich duchownych, předarjow a katechetow. Ale dopominam so na słowo, kotrež něhdy slyšach na jednym našich němских cyrkwinskih dnjow, hdžež so praješe: „Kóždy křesćan misionar!“ Haj, kóždy křesćan ma woprawdže misionarski nadawk na druhich. Tež hdyž njemóžemy kóždemu při kóždej składnosći předować, tak móže tež džensa druhdy dobre wuznać jednoreho křesćana wjele dokonjeć. A hdyž to móžno njeje, tak móžemy a dyrbymy ze swojim zadržěnjom, ze swojej lubosću jeho mjeno připowědać. Džensa wjace jich wjele njeje, kiž w Bibliji čitaja. Potom dyrbymy my jich wočinjena Biblija być, na kotrychž něšto wo Bohu, wo Chrystusu, wo bójskim wašnju póżnawaju. „W słowje, w skutku a we wšěm byću njech je Jezus čitać a hewak nič!“ tak je pobožny Gerhard Tersteegen prajil.

A zo potom njezabudžemy jeho chwalić w zhromadźiznach, to so samo wot so rozumi! — Rozumi so to woprawdže samo wot so, mje-

Džakownosć

Hdže pak su tamni džewječo?

W našich wosadach swjećachmy abo swjećimy hišće w tutych nje-dželach žnjowy džakny swjedžen. Bóh Knjez je nam dał zaso za jene léto naš wšedny chlěb. Naši burja a burowki smědzachu je domchowac. Kak někotryžkuli mjez nimi je so žnjejskich džělow bojal. Wěmy tola, zo mnozy rano hižo stonajo stawaju. Nóc bě překrótká. Stawy so hišće zhrabale njejsu wot wčerawšeho džěla a nětko dyrbyja tola zaso dokonjeć njesměrnu kopicu džěla noweho dnja. „Kak budu wšo dodžělać móc?“

Bohu budž džak! Žně su domschowane a z wulkeho džěla hižom wumlócene. A džělo njebě podarmo. Waše woranje, wlócenje, syće a plěće je plody přinjeslo. W suchoće a horcoće tutoho léta so bojachmy wo swoje žně — a nětko žito tola hišće swoje zorno sypa. Bohu budž džak.

Smy jene léto zaso w měrje džělać a wotpočować směli. Tole zbože njemějachu wšitey burja na swěće. W krajach kaž w Laosu, w Alžerskej, tam džěchu fronty srjedža přez pola a luki burow. Tam rozjězdžowachu a rozborkachu pancery a kanony njesmilnje rjane sywy pilnych burških rukow. Tam roztrěluja statoki, tam čerpi skót a lud. My však wěmy, što wójna rěka. Před 20 lětami zawinowa bjezbóžna zasaklosć jeneho čłowjeka a horstki jeho wotročkow hrózbne krejrozleće. My pak smy tež lětsa zaso swój wšedny chlěb w měrje dostali. Bohu budž džak!

nucy to, zo porjadnje kemši džemy a Boha a jeho Syna tak chwylimy a čescimy, kaž so sliša? Abo njepokazuja druhdy naše přeprózdne Bože domy cyle hinaši wobraz? Tomu njesmě tak być, lubi bratřa, lube sotry, mjez nami. La.

Džakujemy so zawěrnje Bohu za Jeho dobroty? My, kotřiž na žnjowym džaknym swjedženju džakne a chwalebne kěrlušy spěwachmy, my však, ale njejsu druzy samsnu hnadu wot Boha dostali? Hdže pak su tamni?

Naš Knjez je džesać wusadnych wuhojił, ale jenož jedyn z nich bě so wrócił, zo by Jemu so džakował — a to běše jedyn Samariski. Hdže pak běchu tamni džewječo? Čehodla so woni nježdžakuja? Džakowanje je tola znamjo stroweje duše. Džakowanje je za chore duše najrjeńše lékarstwo. Derje nam, hdyž so k džakowanju přewinjemy. Přewinyć pak so dyrbymy, přetož

hdyž so džakujemy, připóznawamy swoju wotwisnosć wot dobroće,

hdyž so džakujemy, lubimy swojemu dobroćelej swoju poslušnosć.

Smy wot Boha wotwisni? To tola tež lětsa za čas suchoty a za čas mokroty dosć jasnje spóznachmy! Njejsmy však wjace tak wot slónca a dešća, wot horcoty a zymy, wot njewjedra a wichora wotwisni kaž naši wótcojo. Z powodženjom a hnojenjom, w coplech a suchich twarjenjach, na kotrychž blyskowody nas před blyskami škitaju, smy so derje wuchowali. Tuž su mnozy zabyli, zo smy tola wotwisni wot Boha.

Hdyž so džakujemy, připóznawamy dobroćiwosć darićela. Džakownosć a poslušnosć slišatej hromadže. Njeposlušne džěco je nježdžakowne! Što pak rěka, Bohu poslušny być? Daj sej to na přikładže žnjow trochu rozjasnić.

Za čas suchoty widžachmy na polach wuparnišća. Tam so žito do časa běli, a přehnate žito ma jenož słabe zorno. Wbohi bur, kotryž ma wjele wuparnišćow. Wbohe žito, kotrež dyrbi na wuparnišću stać.

Wone móhle skorzić: „Čehodla dyrbjú ja tu na suchim stać? Ja bych tež rad poľne zorno přinjeslo. Dajće mi móžnotu kaž žitu na dobrej půdže!“

Tak je na swěće wjele wuparnišćow. Snano tež Ty na wuparnišću stejš a by rjeńše, wjetše plody přinjesł, by-li Tvoja půda, by-li klima wokoło Tebje kmańši był. Snano je naš cyły čas we wěstym nastupanju tajke wuparnišća. Snano přinđže po nas zaso dušinje bo-

hatši čas z mjenje wójnami, z mjenje hidu, z mjenje njeměrom a wjacce pokojom. My pak mamy tu wostać. Njemóžemy sebi swój čas a swoje městno wupytać. Hdyž smy my žně ze słabym zornom, směmy nadžiju měć, zo Bóh našej słabosći wupomha, zo Wón naše chude žiwjenje krasnje dopjelni. Tak je prawje zbožny a džakowny jenož tón, kotryž je žiwy w nadžiji na dokonjenje našeho žiwjenja w Božej wěčnosti.

Wy dyrbiće mój lud być!

Nětko je wulki Němski ewangeliski cyrkwinski dzeń w Mníchowje zaso wuklinčał. Njesměł pak so skónčić, ale chce dale klinčeć we wšěch ewangeliskich wosadach, zo bychy wšitcy křesćenjo póżnali a zrozumili, kajki wulki wuznam tute zeńdženje křesćanow z cyľeho němskeho kraja a wyše toho z cyľeho swěta za naš lud, němski a serbski, ma. Běchu krasne dožiwjenja, kiž tam na nas čakachu, kiž my wulke zbožo mějachmy, móc do Mníchowa jěć. Běše wšak jenož mała horstka, a w tutej małej črjódce běch tež ja. Rjana běše jězba přez Saksku a Baworsku. Módre njebjo a jasne slónčko wobrubištej luboznu krajinu. W Hofu a Regensburgu strowjachy nas wšitkich, kiž běchmy do Mníchowa po puću, přez wótrěrčak. Wječor po 6 hodž. běchmy skónčnje po 10 hodžin doľhej jězby we wulkim měsće. Rjenje nas witaču w Luiseně žuli blisko dwórnišća. Dóstachmy tam wšitke wěcy, kiž běchu nam trěbne, zo bychmy so bjez starosćow tam wobdzělic móhli. Rjana moderna elektrika, kiž tež w přichodnych dnjach nas přez město wožeše, přinjesje mje blisko mojeho kwartěra. Běch sej dobru hospodu namakała a džakownje na to spominam. — Běše wšo derje přihotowane a wjele lubosće, prócy a džěla so na to zložili, zo by so tajke wulke zeńdženje zmóžniło. 2800 dobrowólnych pomocnikow tam běše!

Srjedu popołdnu w 5 hodž. so cyrkwinski dzeń z Božej službu na wulkim Kralowskim naměsće wotewri. Wosebite zwony zazwonicu 20 mjeńšin doľho krasnu swjatočnosť. Wulki pozawnowy chor zaklinča a hobrska wosada — běše 80 000 kemšerjow! — chwalbny kěrluš zaspěwa. Baworski krajny biskop w svojim předowanju wupraji: „Horjace žadanje našeho

Boha za ludom, kiž jemu služi a jeho wěc na swěće zastupuje, je woheń, kiž stawiznu při horje Sinai přezehli. Njech tutón woheń džensa na cyrkwinskim dnju přeskoči. W zańdženej dobre je tute Kralowske naměsto někotre wulkotne a horde słowa słyšało, ale wšitko je so minyło a so we powětrje zhubiło. Budže tutón cyrkwinski dzeń so tež tak minyć, chcemy my křesćenjo jenož swětej něšto předstajeć, kiž w swojej nje-wěrje skónčnje tola pomoc a wobnowjenje swojeho žiwjenja wot tuteho luda Božeho wočakuje. Najhlubša starosć Boža scyła njesu bjezbóžni ludžo, ale liwcy křesćenjo, z kotrymiž Bóh ničo započec njemóže, a kiž tež ze sobu ničo započec njedadža. Stróšnje je, zo džensa nic jenož sylne hibanje wot Boha wotwjedže, ale z Chrystusowych dnjow tež zaso k njemu do-wjedže. Naša wina je, hač Bóh we wojowanju wo tutón swět čłowjekow dobywa abo zhubuje. Wujednanje a wodawanje, kotrež my mjez sobu zwučujemy, móže wysyw měra być za naš rozščěpjeny lud kaž tež za wšitke ludy. Budže tutón cyrkwinski dzeń jenož jene sebične předstajenje ewangeliskeho křesćanstwa abo jedyn potajny tróš za cyły swět? Wy dyrbiće mój lud być, praži tón Knjez, přetož cyła zemja je moja! —

Tež prezident cyrkwinskeho dnja D. Dr. von Thadden-Trieglaff postrowi tu wulku wosadu: Hdyž so swět nas praša: „Nimaće wy žadny wupuć z tuteje šmjatańcy pokazać?“ chcu ja za was wotmołwić: Pójće zaso ke Knjezej, my smy jeho wopušćili, tohodla smy w tajkej wulkej nuzy.

Hodžinu do započatka Božej služby běše sylny deščik zastał, kiž nas prjedy myleše. Za tutón luby postrow našeho njebjeskeho Wótca běchmy jara džakowni.

Štwórtk so započa džělo we wšelakich skupinach. Běše jich džesać: 1. „Słowo“, 2. „Wosada“, 3. „Cyrkej“, 4. „Diaspora“, 5. „Swójba“, 6. „Stat“, 7. „Hospodarstwo“, 8. „Čłowjek“, 9. „Masowe medije: Rozhlós, Telewiza, Nowinarstwo, Film“, 10. „Oekumene: swětodaloke křesćanstwo“.

Kóžde ranje klinčachu pozawny wot cyrkwinskich wěžow. We wjele cyrkwjach so Bože wotkazanje swjećeše a na druhich městnach běše zhromadna modlitwa. 50 000 křesćanow chwataše potom do tych 10 halow, hdžež zo Bibliske džělo a referaty wotměwachu. Někotre běchu hižo zahe přepjelnjene. Běše zwjeselacy, zo so jara wjele mlodych ludži wobdzěli. W přestawkach so wšudže wo słyšanym rozmoľwješe. Husto so sta, zo stari znaći so zetkachy, a wjesele bě wulke.

Wobjed dóstachmy na Therezinej luce blisko wustajenskich halow. Njetrjebaše ničo hłódný być! Pinčnicy so džiwowachu, zo naj-sylniši mužojo jenož poľ karančka piwa sebi skazachu. Njemóžachu to rozumic.

Nimo njesměrnje wulkeho kulturneho programa, w kotrymž so poskičichu lajske hry, nabožinske filmy, cyrkwinska hudźba, ludomisionske přednoški atd., so hišće wšelake druge zeńdženja wotměwachu: cyrkwinski dzeń za džěci, muske a žónske zhromadžizny a wšelake wuhotowanja za mlódzinu.

Program běše doľhi a přebohaty — a čas překrótki!

Tema žónskeje zhromadžizny rěkaše: „My smy słyšeli! Što mamy nětk činić?“ Wšelakich nuzow džensnišeho časa w mandželstwje, we swójbach, we kubljanju džěci a we wzajomnym dorozumjenju so hišće jónu dótknychmy. Nan abo mać być woznamjenja riziko. Mamy spóznac, zo su džěci dobry dar našeho njebjeskeho Wótca a zo dyrbi naša najwjetša starosć być, nimo starosće wo čelne a materielne potreby, zo jich duša wuchowana a wumožena budže! Mamy to prawje zapřimnyć, zo Bóh wot nas chce, zo bychmy my jako wosada jich služobna byli a žohnowanje dale dali tym, kiž hišće nazdala steja. Džakny wopór so zběraše za nuzy awstriskich žónskich službow.

Njedzeli so we Mníchowje a we wokolnosći na 95 městnach ewangelisce přédowaše. Město ma přez milion wobydlerjow a z nich 250 000 ewangeliskich. Wjace hač

100 ewangelskich fararjow skutkuja tam w 40 ewangelskich cyrkwjach.

Bože domy běchu wšudže přepjelnjene, tak zo hišće wjele wonka stać dyrbjachu. Sym sej na našu Bukečansku wosadu myslila so prašejo: „Budže so naš Boží dom tež tak pjelníč?“ Hdyž wokoło hladach, a to bě možno, dokelž stejach, widžach wjele mužow, a kajke hobsrke postawy mjez nimi, kiž spěwachu kěrluš bjez spěwarskich. To běše jara hnujace!

Tekst běše wo wuhojenju hluchoněmeho. Předar naspomni, zo wot tutoho Hephata sem, kiž naš Zbóžnik tutomu wbohemu čłowjekej přiwoła, je so słowo wuprestrěło přez cyłu zemju, haj tež přez njebjesa a samo přez helu, a zawrjene wrota a wutroby su so přez njo wotewrile.

Hłowna zhromadźizna běše njezdělu popołdnju na Therezinej łuce! 350 hač do 400 tysac ludźi so tam zhromadzi. Zahe, hižo 2 hodźinje do spočatka, ludžo přichwatachu. Běchu tam na 5000 pozawnistow z 10 dirigentami. Krasny napohlad! Z balonom so wobchad nawjedowaše.

Pod 60 m wysokim křižom so wjednicy cyrkwje hišće jónu na zhromadzeny lud wobročichu a jón napominachu, zo chce Bóh swědkow w swojej cyrkwi a tež we wšědnym žiwjenju a zo misioniski prikaz za cyłe křesćanstwo plaći. Či žohnowani wostanu žohnowani we tym, zo jeho dary tež druhim so sobudžěla.

Pósłani wšelakich ludow nas strowjachu ze słowom: „Bóh ma swój lud we wšitkich ludach.“ To w němskej a tež we swojej řeči nam přiwołachu. Jara hnujace běše tež wot mlódstneho wuprajeny porok starej generaciji. Běše to skórzba, zo žaneho zrozumjenja mjez mlódyimi a starymi wjace njeje a tohodla, dokelž so wjac hromadže njerěči. A hdyž so stanje, da ze słowami, kiž su za nich njezrozumliwe. Woni maju začuće, zo stari so tež hišće njejsu po tym měli, štož sebi Bóh přez předowanje wot swojeho luda žada.

A potom wotmołwa a skórzba staršeho: „My smy was předolho samych wostajili, dokelž běchmy we wójnje, a po tym dyrbjachmy wójnsku škodu zrumować. My njejsmy nacistiskej dobje napřečo stupili a to nas čwěluje. Tež my křesćenjo njejsmy zańdzenosć přewinyli, dokelž to njechamy přez toho, kiž jeniče móc k tomu měješe: Chrystusa. To nas němych

čini. My smy za was tež zas někotre kubla nahromadźili, ale wjeseli při tym njejsmy.“

Při spěwanju dżakneho kěrluš hromadźichu diakonisy wopor za hlódných na cyłym swěće, a to nje móžachmy jenož mało dać.

Přichodny cyrkwinski dzeń so wot biskopa Dibeliusa do Barlina přeprasy, nimo druhich přepraseńjow do Dortmundu a Hannovera. Na prašenje: „Štó chce k létu tam dojć“ běchu wšě ruki zběhnjene.

Ze žohnowanjom, z modlitwu a kěrlušom so hobsrke zeńdzenje skónči. Běšo na skónčnej zhromadźiznje tak kaž na přenjeje. Sylne dešćowe mróčele buchu wot miłeho slónčka začěrjene, a to nas zwjeseli. Bohaće wobdarjeni, wutrobne dżakowni a z dobrym předewzaćom so dźělichmy. A klinčace zwony přiwołachu nam božemje, a 500 cyrkwinskih chorhojow zmahowachu so w powětrje nas rozžohnujo:

„WY DYRBIČE MÓJ LUD BYĆ“

*

Přeni referat w dźělowej skupinje 3 („Cyrkej“), hdžež běch ja pódla, měješe tema:

„Dyrbi cyrkej hněwanje načinić?“

Wjele ludźi so na cyrkej hněwa. Přičiny su wšelake. Čłowjekoju bychu ju rady za jich zaměry zapřahnyli, a hdyž so jim to njeporadzi, da tu hněw je. Tak dołho hač so čłowjek hišće hněwa, je na-

džija, zo ma někajki zwisk. Knjez cyrkwje je tym zymnym bliši, hač liwkim, to je jara chutna wěrnosć. Štóž cyrkej hidži, tón ju scyła njerozumi. Hněwanje je šćěpjenje a tute šćěpjenje pokaza so bolostnje w konfesijach a we wužiwaniu swjateho wotkazanja. W času nuzy žadaše sebi Knjez cyrkwje sylnišo, zo bychmy wšitcy za jennym blidom swjaty sakrament dóstali za wodawanje hrěchow. Chcemy tak rady w cyrkwi jandželow widžeć, ale jeje stawy so wšitcy čłowjekojo a z tym hrěšnicy. W předowanju dyrbimy naše stejnišće póznać a hdyž my to dokonjamy, móže nam pomhane być. Wšak smy w zjawnosći pobóžni, w Božej službje našu wěru wuznawamy, tuž dyrbimy so tež po tym měć. Wšak chce Chrystus naše cyłe byće ponowić a nas wotwjazac wot toho, štož my swoju samsnu česć mjenujemy a z tym wón našeho stareho, hordeho čłowjeka hněwa. A tuto hněwanje dyrbi wostać. Jenož hdyž cyrkej pódla tutoho hněwanja druhe načini, da je to za nju škódné, haj smjertne. Swět wo křesćanow wočakuje, zo woni jasnje a jednorje rěča. Štóž so na cyrkej z jennym předowanjom wo křižowanym Zbóžniku hišće hněwał njeje, tón tež słowo wo wjednanju njeje zrozumil. Nječińmy wšudžom sobu, ale prašejmy so Jeho: „Knježe što ty chceš, zo bych ja činił?“

Wjacław Worjeh – sławny syn Hrodzišćanskeje wosady

Hdyž naš Knjez Jezus Chrystus wo dźělaćerjach w svojich žnjach řeči a z tym tajkich čłowjekow měni, kotřiž sobudžěłajo Bože kralestwo twarja, chcemy džensa wo wosebitym dźělaćerju w tutyh žnjach słyšeć, wo Wjacławje Worjehu.

Narodźil bě so w léće 1564 w Hrodzišću jako najstarši syn inspektora knježeho kubla. Worjehc swójbja je jara dołho w Hrodzišću žiwa byla. Nan Wjacława dyrbješe němsce a serbsce rěčeć móc a tohodla tež hólc bórže tutej řeči nawukny. Tak móžeše tež pozdžišo 8 lět do šule w Budyšinje chodźić a skónčnje wopytowaše uniwersitu we Wittenbergu a studowaše teologiju. W léće 1587 namakamy jeho jako drugeho fararja w Hodžiju, hižo 1589 jako přenjeho fararja w samsnej wosadze.

Biskopičanski superintendent pisa 1617 wo nim: „Jeho wučba je

prawa, jeho zarjad je w porjedže, jeho žiwjenje je bjez poroka a wosebje studuje pilnje.“ (Kajki přiklad za nas duchownych!)

Tuta pilnosć — nic jenož w zarjedže, ale wosebje w studijach Biblije a drohotnych knihow je, kotraž fararja kmaneho čini, k zbožu swojeje wosady dźělać.

Wjacław Worjeh bórže dopózna, što serbskemu ludej pobrachuje: Trjeba porjedžanu řeč, zo by možno bylo, knihi čišćeć a čitać wučić, trjeba katechizm, zo by wuknyć móhl, kak dóstanje hnědného Boha. Tohodla napisa w léće 1595 swój sławny „Mały katechizm, křćeńska a wěrowanska knižka dr. Martina Luthera, serbsce a němsce k čišću přihotowany přez Wjacława Worjeha-Hrodzišćanskeho, fararja w Hodžiju“.

Přećel Worjeha, Biskopičanski superintendent mag. Albert Lyttichau, pisa w „prjedyrěči“ k tomu,

zo chce spisar tež druhe džěle wěruwuznawarskich knihow a skónčnje snano tež Bibliju přeložować. Hač je so jemu to poradziło, njewěmy; najskerje nic. Přetož: Njejsmy eksemplary tutych knihow namakali, a tež slawny přeložowar wěruwuznawarskich knihow, farar Jan Kilian-Wukrančičanski, 1854 ničo wo tym njepraji, zo je staršu knihu wužiwał.

Mały katechizm pak čišćeše 1597 Michał Wolrab z Budyšina. Wolrabec běchu hižo dołho čišćerjo: džěd Mikławš bě ze čišćerjom w Lipsku, nan Jan předsydli so do Budyšina.

Je bjez dwěla, zo je Worjehowa kniha wulke žohnowanje za serbski lud přinjesła. Wjele serbskich fararjow, kotřiž njeběchu studowali, mějachu nětko wažnu pomoc za duchownske džělo. Serbja pak móžachu čitać wuknyć a mějachu tu přeni raz serbsku a němsku knihu zdobom.

Nječamy přeložowanje Biblije wot Michała Frencela zacpěć, ale přenja hornjoserbska kniha to hižom njeběše. Tu napisa woprawdže Wjacław Worjeh.

Ale w tutym katechizmje hišće něšto druhe wažne stej: Worjeh wopisuje, kak serbske zynki klinča, kak dyrbiš słowa prawje pisać a prawje wurjeknyć. Potajkim: To je zdobom přenja serbska rěčna wučba.

Worjeh wězo hišće njerěči našu džensnišu modernu hornjoserbsku rěč. Rěči, kaž lud tehdom rěčeše. A tehdom běchu hišće wjele němских słowow w serbsčinje: Worjeh na přikład pisa „frelch“ město „wězo“, „cweflować“ město „dwełować“, „krignyc“ město „dostać“ a „wobschirmować“ město „škitać“. Ale běše znajmjeńša přeni pospyt, serbsku rěč tworić.

W léce 1618 zemřě stworićel přenjeje knihi w serbskej rěči. 31 lět je z fararjom był a wyše toho je swój luby lud čitać a rěčeć wučil. Jeho najstarši syn Wjacław bě jeho naslědnik jako farar w Hodžiju, jeho syn Jakub (nar. so 1607) pak bě 1628–1630 z fararjom pola nas w Hrodzišću, kaž namakachmy před krótkim w starych pismach.

Snano by někotryžkuli Worjehowu katechizm rady raz čitał. Ale žadyn wjace njeje. Znajemy jeho tekst jenož přez to, zo je němski učenec Korla Hendrich Meyer staru knižku derje znał a čitał a ju wědomostnje wobdžělał a w léce 1923 wudał.

Ale runje, hdyž ničo njeje zawostajene wot Wjacława Worjeha, ani čělo, ani kniha, ani žane wěste druhe wopomnjenje, chcemy na njeho džensa z wulkej džakownosću spominać.

Z Hrodzišća drje njeje swětlo swěta wušło, ale tola wulke swětlo za serbski lud: Wjacław Worjeh, kiž přenju hornjoserbsku knihu napisa. Rph

Serbski misijonar z Małeje Boršće pola Eskimowcow

Pokročowanje

18. meje 1812 buch ze sotru Mary Wattersec z Fairfielda zwěrowany. Zwoprědka nochcyše so mi wona prawje spodobać jako mandželska. Wona běše wšak tola hižom 41 lět stara (wón sam bě 42 lět stary) a něštožkuli druhe so hišće přida, štož mi da wobmyslować. Ja pak ju tola přijach jako towaršku z Božeje ruki a sebi myslach: Luby Zbožnik je mje husto dosć hižom po pučach wjedł, kotrež njerozumjach, ale na kóncu tola přeco zaso dopóznach, zo je derje zo mnu měnił. A bórze to tež w tutej naležnosći dopóznach, přetož mějach w swojej lubej mandželskej tak přijomnu a mje wutrobnje lubowacu sotru, zo sebi docyła njebych lépje přec mohl.

Po krótkej a rjanej jězbje po kraju a po morju dojedźechmoj 15. julija 1812 do Labradoru, hdžež porjadu w Okaku, w Nainje a w Hoffenthalu na wšelke wašnje služachmoj. Moja žona běše stajnje strowa, nawukny němsku rěč jara ruče a zažiwi so tež derje do němских naložkow a je so tež po krótkich lětach z Eskimowcami mohl dorěčeć.

W léce 1815 dóstach pisomnje swoju ordinaciju za diakona Bratrowskeje cyrkwe. Dokelž pak pak běch wikowanje z Eskimowcami přewzał, njeběch tehdom předował.

W léce 1816 dóstach nadawk, wikowanje w Hoffenthalu přewzać a podachmoj so z lóđu na puč. Dla wichorow a lodowych škrotow njemóžeše kapitan do Hoffenthala doječ, ale wróci so do Jendželskeje. Na tutej jězbje mějachmy 3 dny dołho hrózbny wichor, zo njemóžachmy ničo jěsć a stajnje čakachmy na podnurjenje swojeje lóđe. Žolmy wšitko wotpluskachu, štož bě na lódzi, a lóď sama ržeše. Knjez pak našu modlitwu wuslyša a nas před podnurjenjom wuchowa. 28. 10. dojedźechmy do Londóna tam nas bratřa a sotry lubje witachu. W zymje přebywachmoj w Fairfieldze a wopytowachmoj někotre jendželske wosady a wšudže nazonichmoj wjele lubosće a přecelnosće.

Kónc meje 1817 so zaso z płachtatej lóđu na puč podachmoj a 8. 7. běchmy labradorskemu brjojeje blisko, ale tam běše tak wjele lodu, zo njemóžachmy dale. Při rjanym wjedrje zwaži so kapitan na dalejđenje, ale bórze běchmy zaso wosrjedž wulkich škrotow. W nocy wot 21. do 22. julija nas sylny wichor wot połnocy z mocu do lodu čěrješe, zo so cyłu noc bojachmy, zo lód našu lóď rozmjeće, ale Bóh nas miłosíwje škitaše. Lóď měješe hižom pod wodu džěru, zo slyšachmy wodu do njeje kluskać. Stajnje dyrbyeše so woda plumpac, doniž njebě džěra zaso zaplatana. 3 njedzele běchmy takle na morju a nazonichmy Bože dźiwy. 8. awgusta běchmy skónčnje w Hoffenthalu a nam bě kaž chudemu hrěšnikej, kotryž přeni króc w Jezusu měř a pokoj a wodawanje svojich hrěchow dósta.

(Přichodnje dale)

Wojerecy. 15. njedzela po swj. Trojicy (6. 9. 1959) běše we Wojerecach wokresny cyrkwinski džen. W cyrkwi swj. Jana běchu němske kemše, na kotrychž sup. Graefe-Wojerowski němsce předowaše. W Křižnej cyrkwi pak serbski superintendent serbsce předowaše. Kemše běchu derje wopytane.

Popołdno bě potom wupjeljene z přednoškami a cyrkwinskej hudźbu.

Klukš. Přenju njedzela w septembru swjećeše Klukšanska wosada swój létušni žnjowy džakny swjedžen. Wolarniščo bě krasnje wupyšene z kwětkami a bohatymi darami, kotrež běchu wosadni darili. Na kemšach bě so tež hišće bohaće skladowało.

Nakład Domowina. — Licenca č. 733. Wuchadza jónkróc za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent G. Wirth-Njeswačdlski Čiše: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje.